

Výsledky faunistického průzkumu čeledí Cleridae, Trogoxetidae a Lymexylonidae (Coleoptera) „Přírodní Rezervace Údolí Únětického potoka“

Results of a faunistic research to the families Cleridae, Trogoxetidae and Lymexylonidae (Coleoptera) of „Údolí Únětického potoka Natural Reserve“

Jiří Háva¹ & Milan Kovařík²

¹ Katedra ochrany lesa a entomologie, Fakulta lesnická a dřevařská,
Česká zemědělská univerzita, Kamýčká 1176, CZ-165 21, Praha 6 – Suchdol, Česká republika
e-mail: jh.dermestidae@volny.cz

² Achátová 126,
CZ-153 00, Praha 5 - Radotín, Česká republika

Abstract. Records of 10 species from the families Cleridae, Trogoxetidae and Lymexylonidae (Coleoptera) of „Údolí Únětického potoka Natural Reserve“ are summarized and firstly reported.

Key words: Faunistics, Coleoptera, Cleridae, Trogoxetidae, Lymexylonidae, Prague-west, Central Bohemia, Czech Republic.

Úvod

Přírodní Rezervace Údolí Únětického Potoka s výměrou 62.1 ha je pozoruhodné území v severozápadní části Prahy, v katastrálním území Praha - Suchdol, s nadmořskou výškou pohybující se v rozmezí 202-301 m. n. m., (faunistický mapový čtverec 5852). Ve svazích údolí vystupují proterozoické břidlice a silicity, které tvoří výrazný strukturální hřeben „Kozích hřbetů“ a „Holého vrchu“ s epigenetickým údolím Únětického potoka. K horní hraně svahů zasahují štěrky pleistocenních říčních teras a pokryvy spraší. Půdy na svazích jsou různé varianty rankerů, černozemí i hnědozemí. Celé území bylo v minulosti odlesněno a pod tlakem pastvy se vyvinula náhradní společenstva, zejména rozsáhlá vřesoviště na svazích. Tyto svahy byly v 50. letech 20. století zalesněny borovicí a dnes zbývají z těchto vřesovišť pouze nepatrné zbytky. Na jižních svazích se střídají skalní stepi a porosty teplomilných dřevin. Potoční niva je provázána střeškovou jasaninou, která místy přechází do mokřadních olšin a rákosin.

Charakteristiku území včetně fotografické a mapové dokumentace publikovali (Šuk 1993, 2000 a Kubíková et al. 2005).

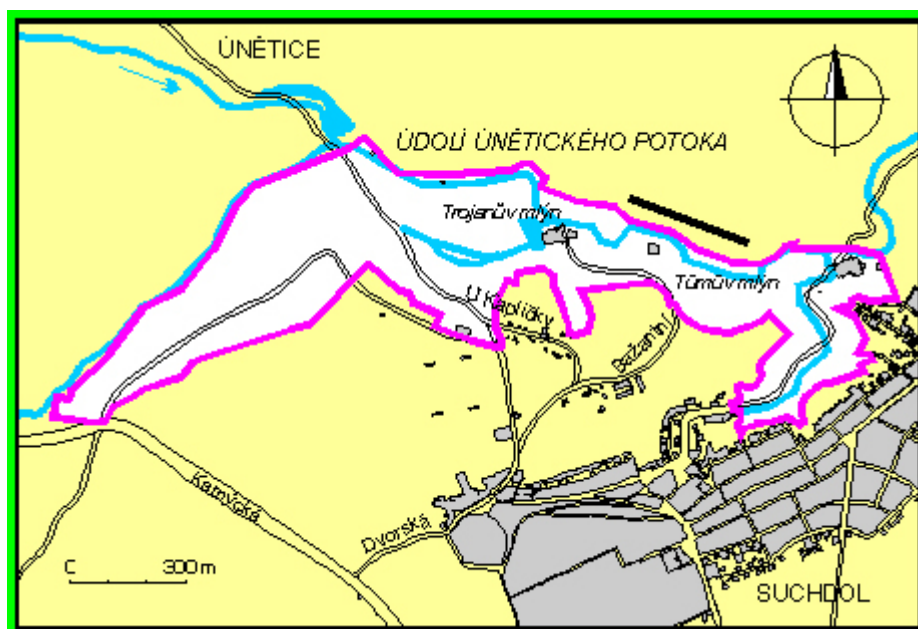
V současné době byly provedeny faunistické průzkumy či katalogy „velké“ Prahy v řádu brouků (Insecta: Coleoptera), toto území v těchto přehledech je zahrnuto zejména v pracích (Farkač et al. 1998, Střejček 2000, 2001), okrajově pak v práci (Veselý 2002). Faunistický průzkum čeledí Bostrichidae, Dermestidae Ptinidae a Silphidae „Přírodní Rezervace Údolí Únětického Potoka“ publikoval Háva (2009, 2014).

Metodika

Na zkoumaném území byl prováděn individuální kvalitativní sběr čeledí Lymexylonidae, Cleridae a Trogoxetidae ve dne a na některých lokalitách i v noci na výbojkové světlo za pomoci běžného entomologického vybavení (síťky, sklepváidla). Do následujícího přehledu byli též zahrnuti exempláře z Přírodní Rezervace Roztocký Háj-Tiché údolí. Dokladové exempláře jsou uloženy ve sbírkách autorů.

Nomenclatura čeledi Cleridae (pestrokrovečnickovití) je zpracována podle Löbl et al. (2007) a Kolibáč et al. (2005), čeledi Trogossitidae (kornatcovití) je zpracována podle Kolibáč (2007) a Kolibáč et al. (2005). Bionomické údaje jsou uvedeny podle Kolibáč et al. (2005). Nomenclatura čeledi Lymexylonidae (lesanovití) je zpracována podle Cuccodoro (2007)

Přehled druhů je řazen abecedně podle taxonomického systému. Situační schematická mapka území je převzata z Internetové adresy: http://envis.praha-mesto.cz/rocenky/CHRUZEMI/cr2_cztx/CHU77.htm

Obr. 1. Situační schematická mapka „Přírodní Rezervace Údolí Únětického Potoka“.
Fig. 1. Schematic map of the „Údolí Únětického potoka Natural Reserve“.

Zkratky použité v následujícím přehledu nálezů:

PRÚÚP	Přírodní Rezervace Údolí Únětického Potoka
RO	Přírodní Rezervace Roztocký Háj - Roztoky u Prahy
ex.	exemplář
observ.	pozorováno
více ex.	více jak 10 exemplářů
JH	sbírka, Jiří Háva, Únětice, Praha-západ
MK	sbírka, Milan Kovařík, Praha

Přehled nálezů

Nadčeď Lymexyloidea
Čeď Lymexylonidae
Podčeď Hylecotinae

Elateroides dermestoides (Linnaeus, 1761)

Nález: PRÚÚP, 20.5.2008, 1 samice, J. Háva lgt., (JH).

Poznámky. Vývoj druhu probíhá ve dřevě, kde se larvy živí konidiami houby *Endomyces* sp. Na sledovaném území nalezen jeden exemplář na světelný zdroj.

Obr. 1. Lokalita nálezů druhu *Elateroides dermestoides* (Linnaeus, 1761).
Fig. 1. Locality of *Elateroides dermestoides* (Linnaeus, 1761).

Nadčeleď Cleroidea

Čeleď: Cleridae

Podčeleď Clerinae

***Thanasimus formicarius* (Linnaeus, 1758)**

Nálezy: PRÚÚP, RO, 10-14.4.2008, více ex., J. Háva lgt. et observ., (JH).

Poznámky. Larvy žijí pod kůrou jehličnatých stromů, kde loví larvy kůrovců, imaga loví dospělé jedince kůrovců (Curculionidae: Scolytinae).

***Trichodes apiarius* (Linnaeus, 1758)**

Nálezy: PRÚÚP: 14.6.2008, 1 ex., 20-22.7.2008, 2 ex., 5.7.2009, 1 ex., vše J. Háva lgt., (JH).

Poznámky. Vývoj druhu probíhá v hnízdech samotářských včel. Imaga na květech.

***Opilo mollis* (Linnaeus, 1758)**

Nálezy: RO, 24.1.1993, 1 ex., (MK).

Poznámky. Larvy se vyvíjejí v odumírajících větvích i kmenech listnatých stromů napadenechých červotoči (Ptinidae) a nosatci (Curculionidae). Imaga nalézáme na větvích. Nalezený jedinec byl chycen na větvi dubu *Quercus* sp. společně s červotočem druhu *Xestobium rufovillosum* (DeGeer, 1774).

***Opilo pallidus* (Olivier, 1795)**

Nálezy: RO, 28.12.1994, 1 ex. larva, (MK).

Poznámky. Larva se vyvíjí ve větvích listnatých stromů a keřů v chodbičkách krasců (Buprestidae), tesaříků (Cerambycidae) a jiných. Imaga nalézáme na tenčích větvích. Uvedený exemplář byl vychván z větve dubu *Quercus* sp. společně s tesaříky (Cerambycidae).

Podčeled' Korynetinae*Korynetes caeruleus* (DeGeer, 1775)

Nálezý: RO: 20-22.6.2008, 1 ex., J. Háva lgt., (JH); 14.6.1980, 1 ex., M. Kovařík lgt., (JH); 15.5.1986, 1 ex., (MK).

Poznámky. Larvy žijí ve dřevě listnatých stromů (dub, lípa), kde pronásledují larvy červotočů (Ptinidae). Imaga žijí na dřevě.

Necrobia violacea (Linnaeus, 1758)

Nálezý: PRÚÚP, 15-20.4.2007, 3 ex., na mrtvém ježkoví (*Erinaceus europaeus*), J. Háva lgt., (JH); RO, 18.4.1992, 2 ex., (MK).

Poznámky. Larvy i imaga žijí na mrtvolkách zvířat, starých kostech a kůžích, kde se živí larvami much, kožojedů apodobně. Uvedené exempláře z PRÚÚP byly nalezeny společně s druhem kožojedů *Dermestes* (*Dermestinus*) *frischii* Kugelann, 1792 a *D. (D.) undulatus* Brahm, 1790.

Podčeled' Tillinae*Tillus elongatus* (Linnaeus, 1758)

Nálezý: PRÚÚP, 28-30.6.2009, 1 ex., J. Háva lgt., (JH); RO: 21.6.1991, 1 ex., (MK); 12.6.1994, 1 ex., (MK).

Poznámky. Larvy žijí na mrtvém dřevě listnatých stromů, kde se živí například červotoči (Ptinidae). Nalezené exempláře byly chyceny společně s druhem *Ptilinus fuscus* (Geoffroy in Fourcroy, 1785) na dubu (*Quercus* sp.).

Čeled': Trogossitidae

Podčeled' Peltinae*Ostoma ferruginea* (Linnaeus, 1758)

Nálezý: RO: 31.12.1986, K. Kovařík lgt., 1 ex., (JH), 2 ex. (MK); 29.4.1986, 1 ex., (MK).

Poznámky. Larvy žijí v měkkém, trouchnivělém dřevě, které je prorostlé houbami. Nalezené exempláře nalezeny v měkkém dřevě dubu *Quercus* sp.

Podčeled' Trogositinae*Tenebroides fuscus* (Goeze, 1777)

Nálezý: PRÚÚP: 16.5.2010, 2 ex., J. Háva lgt., (JH); 29.5.2002, 1 ex., (MK).

Poznámky. Larva i imaga se nacházejí pod kůrou listnatých stromů, kde pravděpodobně žijí karnivorně. Uvedené exempláře byly nalezeny pod kůrou dubu *Quercus* sp.

Souhrn

V příspěvku je uveden přehled 10 druhů brouků (Coleoptera) čeledí Cleridae (pestkrovecníkovi), Trogossitidae (kornatcovití) a Lymexylonidae (lesanovití), nalezených nebo pozorovaných v PR Údolí Únětického Potoka a navazující PR Roztocký Háj. Jedná se o první soubor faunistických údajů těchto čeledí ze sledovaného území.

Summary

The paper gives an overview of 10 kinds of beetles (Coleoptera) families Cleridae, Trogossitidae and Lymexylonidae, found or observed in „Údolí Únětického potoka Natural Reserve“ and follow-up “Roztocký Háj-Tiché údolí Natural Reseve“. This is the first set of these families faunistic data from the monitored area.

Literatura

- CUCCODORO G. 2007: Lymexylonidae, pp. 362-363. In: Löbl I. & Smetana A. (eds.): *Catalogue of Palaearctic Coleoptera. Volume 4. Elateroidea - Derodontoidea - Bostrichoidea - Lymexyloidea - Cleroidea and Cucujoidea*. Stenstrup: Apollo Books, 935 pp.
- FARKAČ J., HURKA K. & VYTISKOVÁ B. 1998: Výsledky průzkumu čeledi střevlíkovitých (Coleoptera: Carabidae) PR Údolí Únětického potoka v Praze v roce 1998. AOPK ČR, Ms., 15 pp.
- HÁVA J. 2009: Výsledky faunistického průzkumu brouků čeledí Dermestidae a Silphidae (Coleoptera) v přírodní rezervaci Údolí Únětického potoka. Results of faunistic research of the beetle families Dermestidae and Silphidae (Coleoptera) in Údolí Únětického potoka Nature Reserve (Prague, Czech Republic). *Bohemia Centralis* 29: 101-110. (in Czech, English summary)
- HÁVA J. 2014: Výsledky faunistického průzkumu čeledí Ptinidae a Bostrichidae (Coleoptera) „Přírodní Rezervace Údolí Únětického potoka“ Results of a faunistic research to the families Ptinidae and Bostrichidae (Coleoptera) of „Údolí Únětického potoka Natural Reserve“. *Elateridarium* 8: 104-111.
- KOLIBÁČ J. 2007: Trogossitidae, pp. 364-366. In: Löbl I. & Smetana A. (eds.): *Catalogue of Palaearctic Coleoptera. Volume 4. Elateroidea - Derodontoidea - Bostrichoidea - Lymexyloidea - Cleroidea and Cucujoidea*. Stenstrup: Apollo Books, 935 pp.
- KOLIBÁČ J., MAJER K. & ŠVIHLA V. 2005: Cleroidea. *Brouci nadčeledi Cleroidea Česka, Slovenska a sousedních oblastí. Beetles of the superfamily Cleroidea in the Czech and Slovak Republics and neighbouring areas*. Praha: Clarion production, 186 pp.
- KUBÍKOVÁ J., LOŽEK V., ŠPRYŇAR P. & KOL. 2005: Praha. In: Mackovčín P. & Sedláček M. (eds.): *Chráněná území ČR, svazek XII*. Praha: AOPK ČR & EkoCentrum Brno, 304 pp.
- LÖBL I., ROLČÍK J., KOLIBÁČ J. & GERSTMEIER R. 2007: Cleridae, pp. 367-384. In: Löbl I. & Smetana A. (eds.): *Catalogue of Palaearctic Coleoptera. Volume 4. Elateroidea - Derodontoidea - Bostrichoidea - Lymexyloidea - Cleroidea and Cucujoidea*. Stenstrup: Apollo Books, 935 pp.
- STREJČEK J. 2000: *Katalog brouků (Coleoptera) Prahy. Svazek 1. - čeledi Chrysomelidae (s.lato), Bruchidae, Urodonidae*. Praha: BI-MAC Studio, 100 pp.
- STREJČEK J. 2001: *Katalog brouků (Coleoptera) Prahy. Svazek 1. - čeledi Anthribidae, Curculionidae (s.lato)*. Praha: BI-MAC Studio, 138 pp.
- ŠPRYŇAR P. 2004: Bibliografický přehled rukopisů o přírodě Prahy uložených na pražském středisku AOPK ČR. (Bibliography of manuscripts dealing with nature of Prague and deposited in the Prague centre of Agency of Nature Protection and Landscape Conservatio ČR.). *Natura Pragensis* 15: 113-163.
- ŠUK V. 1993: Údolí Únětického potoka, Praha 6. AOPK ČR, Ms., 2 + 5 pp. + 1 map.
- ŠUK V. 2000: PR Údolí Únětického potoka, Praha 6. AOPK ČR, Ms., 3 pp.
- VESELÝ P. 2002: *Střevlíkovití brouci Prahy*. Praha: P. Veselý, 167 pp. + CD ROM.